

ע"פ 2186/13 - סאלח עקול נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים

ע"פ 2186/13

לפני: כבוד השופט ח' מלצר
כבוד השופט ע' פוגלמן
כבוד השופט א' שהם

המערער: סאלח עקול

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה
(כב' השופט מ' גלעד) בת"פ 24154-01-12 מיום
05.02.2013

תאריך הישיבה: י"ג באדר התשע"ד (5.2.2013)

בשם המערער: עו"ד אבי אמר

בשם המשיבה: עו"ד סיוון רוסו

פסק-דין

השופט ע' פוגלמן:

עמוד 1

ערעור על גזר הדין של בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' השופט מ' גלעד) שהרשיע את המערער לפי הודאתו בעבירות החזקת סם מסוכן שלא כדין ושלא לצריכה עצמית לפי סעיפים 7(א), (ג) לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973 (להלן: פקודת הסמים המסוכנים) ו-29 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין), סחר בסם מסוכן לפי סעיפים 13 ו-19א לפקודת הסמים המסוכנים וסעיף 29 לחוק העונשין, נשיאת נשק שלא כדין לפי סעיפים 144(ב), (ג) ו-29 לחוק העונשין, סחר בנשק שלא כדין לפי סעיפים 144(ב2), (ג) ו-29 לחוק העונשין וקשר לפשע לפי סעיף 1499(א) לחוק העונשין, וגזר עליו 8 שנות מאסר בפועל, מאסר על תנאי, קנס בסך 50,000 ש"ח ופסילת רישיון נהיגה.

1. בכתב אישום מתוקן שעליו הוסכם בגדר הסדר טיעון, יוחסו למערער ארבעה אישומים של ביצוע עבירות סחר בסמים והחזקה בהם שלא לצריכה עצמית, עבירות סחר והחזקה בנשק, ועבירות קשירת קשר לפשע. לפי האישום הראשון, המערער החזיק בסם מסוכן מסוג הרואין (להלן: הרואין) שלא לצורך שימוש עצמי במשקל 49.4 גרם ומכר אותו לשוטר סמוי תמורת 5,000 ש"ח. לפי האישום השני, נשא המערער אקדח 9 מ"מ, מחסנית ו-43 כדורים ומכר אותם, בצוותא עם אדם בשם ואסים פלאח, לסוכן סמוי תמורת 13,000 ש"ח. לפי האישום השלישי, קשר המערער קשר עם אדם אחר למכור 100 גרם ו-500 גרם הרואין; ניסה להחזיק חומר שהוא סבר שהוא הרואין בכמות שאינה ידועה אך אינה לצריכה עצמית; וכן, בצוותא עם אותו אדם, החזיק שלא לצורך צריכה עצמית בכמות של 94.885 גרם ומכר לסוכן סמוי הרואין תמורת 14,000 ש"ח. לפי האישום הרביעי, קשר המערער קשר למכור לסוכן סמוי הרואין בכמות של 500 גרם תמורת 58,000 ש"ח, וכן, בצוותא עם אדם אחר, החזיק שלא לצורך צריכה עצמית ומכר 183.07 גרם הרואין לסוכנים סמויים תמורת 18,000 ש"ח.

2. בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' השופט מ' גלעד) הרשיע את המערער לפי הודאתו בעבירות שיוחסו לו כאמור. לצורך גזירת עונשו קבע בית המשפט כי מתחם הענישה הראוי ביחס לכל אחד מאישומים 1, 2 ו-4 (עבירות הסמים) משתרע על שלוש שנות מאסר עד שש שנות מאסר, וביחס לאישום 3 (עבירות הנשק) משתרע מתחם הענישה על שתי שנות מאסר עד ארבע שנות מאסר. זאת, בהתחשב בחומרה הרבה שיש לייחס לעבירות הסחר וההחזקה בסמים ובנשק נוכח פוטנציאל הנזק הגבוה הצפוי מהן, וכן בנסיבות ביצוע העבירות ובתוך כך בחלקו הדומיננטי של המערער; במידת שליטתו על ביצוע העבירות; בכמויות הסם הגבוהות שבהן החזיק וסחר שהגיעו לכדי פי 1,090 יותר מהכמות לצריכה עצמית; ובסיבה לביצוע העבירות. לצורך קביעת העונש בתוך מתחם הענישה שקל בית המשפט את עברו הפלילי המכביד של המערער, ומנגד שקל לקולה את הודאתו - לה ניתן משקל רב, את החרטה שהביע, את העובדה שהוא לא הורשע בביצוע עבירות בשבע השנים הקודמות, את גילו והיותו מטופל באישה ושישה ילדים, וכן - במידה מסוימת - את נסיבות חייו הקשות. כמו כן התחשב בית המשפט בכך שיתכן שהמערער אינו העבריין העיקרי מכיוון שבכל המקרים הסמים והנשק לא היו ברשותו והוא הביא אותם מאחרים. לצד עונש המאסר ראה בית המשפט לנכון לגזור על המערער קנס משמעותי שישקף הן את הסכום שקיבל מידי הסוכנים הסמויים בעסקאות ואת המשאבים שהושקעו בתפיסתו, הן את הצורך בהרתעה ממשית נוכח המניע הכספי של סוחרי סמים ונשק. אשר על כן, גזר בית המשפט על המערער את העונשים הבאים: 8 שנות מאסר בפועל, 3 שנות מאסר על תנאי למשך 3 שנים שלא יבצע עבירת סמים, אלימות או נשק, מסוג פשע, קנס בסך 50,000 ש"ח, ופסילה מלקבל או מלהחזיק רישיון נהיגה למשך 4 שנים מיום שחרורו ממאסר.

3. מכאן הערעור שלפנינו, המכוון לחומרת העונש שנגזר על המערער. המערער טוען כי נסיבות ביצוע העבירות היו קרובות לעבירות תיווך בסמים ובנשק, שכן בכל האישומים הוא היה אחראי רק לארגון המפגש בין הסוכנים למוכרי הסמים והנשק ולא החזיק אצלו סמים או נשק. כמו כן טוען המערער כי הסוכן היה "סוכן מדיח" שניצל את קשרי

החברות עימו ואת היכרותו עם עברו הפלילי ומצבו הכלכלי הקשה על מנת לשכנע אותו לקחת חלק בעסקאות, תוך שהוא מבטיח שלא יהיה צד להן ויקבל עבור התיווך סכום צנוע. נטען כי היה מקום לייחס משקל לכך שהוא לא היה מעורב בפלילים במשך שבע שנים במסגרת ניסיונותיו להתרחק מהפעילות העבריינית ולהשתקם שהתבטאו בעזיבתו את עיר מגוריו ואימוץ אורח חיים נורמטיבי. לצד זאת, טוען המערער כי העונש שנגזר עליו הוא כבד משמעותית מזה שהוטל על המעורבים האחרים בפרשות שחלקם היה דומיננטי יותר, וכי היה מקום לייחס משקל לחרטה שהביע ולנסיבות חייו האישיות. נוסף על כך טוען המערער כי הקנס שהוטל עליו הסתמך על הנחה שגויה שהוא קיבל 38,000 ש"ח מהעסקאות בהן הורשע על אף שאין כל אינדיקציה בכתב האישום לסכומים שהוא קיבל בפועל עבור חלקו בכל עסקה; וכי היה מקום להטיל קנס נמוך יותר נוכח תקופת המאסר הממושכת שנגזרה עליו ומצבו הכלכלי הקשה כאב לשישה שהיה מובטל תקופת זמן משמעותית בסמוך למעצרו.

4. מנגד סומכת המשיבה את ידיה על גזר הדין של בית המשפט המחוזי. נטען כי העונש שנגזר על המערער הוא כבד אך הולם את חומרת מעשיו כמי שלקח חלק דומיננטי בעסקאות ונוכח העובדה שמדובר ברצף של פעילות עבריינית. בהתייחס לעונשים שנגזרו על מעורבים אחרים בפרשות פירטה המשיבה את נסיבותיהם המקלות הייחודיות שהצדיקו לטענתה גזירת עונשים מקלים יותר. עוד טענה המשיבה כי אין די במפגשים החבריים שנערכו בין הסוכן למערער כדי לקבל את טענת המערער בדבר "סוכן מדיח". לסיום, סבורה המשיבה כי אין מקום להתערב בסכום הקנס שהושת על המערער שכן ידוע שהוא קיבל לידי 38,000 ש"ח וכן מכיוון שלשיטתה יש להרתיע מפני ביצוע עבירות בצורה שתהפוך אותן ללא משתלמות.

5. לאחר בחינת נימוקי הערעור ושקילת טיעוני הצדדים, הגענו למסקנה כי דין הערעור - בעיקרו - להידחות. כידוע, ערכאת הערעור תתערב בעונש שהטילה הערכאה הדיונית במקרים חריגים של טעות מהותית או סטייה ברורה ממדיניות הענישה המקובלת בנסיבות דומות (ראו, למשל, ע"פ 8815/12 מחמוד נ' מדינת ישראל (15.1.2013)). אין צורך להכביר מילים בדבר חומרתן הרבה של עבירות הסחר בסמים ובנשק, שפגיעתם במשתמשים ובסובבים אותם קשה היא (ראו, למשל, ע"פ 7070/03 זניד נ' מדינת ישראל (3.4.2006)); ע"פ 2251/11 נפאע נ' מדינת ישראל (4.12.2011)). בענייננו, בית המשפט קמא נתן את דעתו לחומרת העבירות ולנסיבות ביצוע העבירה בעת קביעת מתחם הענישה. במסגרת קביעת העונש בתוך המתחם נשקלו נסיבותיו האישיות של המערער - לחומרה ולקולה - ובהן עברו הפלילי המכביד, הודאתו, החרטה שהביע, העובדה שלא הואשם בביצוע עבירות בשבע השנים שקדמו לעבירות דנן ומצבו המשפחתי והכלכלי. לא ראינו להתערב בפסיקת בית המשפט קמא כי לא ניתן לראות בסוכן הסמוי כ"סוכן מדיח" רק בשל ההיכרות המוקדמת ביניהם. נדגיש כי המעשים בהם הורשע המערער מצויים בלב הפעילות העבריינית וכי לאחרון חלק דומיננטי בביצועם. אשר על כן, לאחר ששקלנו את מכלול השיקולים, על רקע אמות המידה להתערבות ערכאת הערעור בחומרת העונש, לא מצאנו כי תוצאת האיזון שערך בית המשפט המחוזי בין שיקולי הענישה מגלה עילה להתערבותנו בעונש המאסר שנגזר על ידו.

6. שונים הדברים באשר לקנס שהוטל על המערער. ככלל, בעבירות שהמניע העיקרי לביצוען הוא הרווח הכלכלי הצפוי יש להטיל ענישה שתהפוך את העבירה לבלתי משתלמת ורתיע עבריינים מסטייה מדרך הישר (ראו, למשל, ע"פ 6771/12 קאסם נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (3.12.2013)). מכל מקום, במקרה הנדון מצאנו כי היה מקום להפחית במידת מה את גובה הקנס. זאת, נוכח תקופת המאסר הארוכה שנגזרה על המערער, הספק בדבר גובהו של הרווח בפועל שהוא הפיק מביצוע העבירות ומצבו הכלכלי והמשפחתי (השוו: ע"פ 1274/12 פלוני נ' מדינת ישראל (4.3.2013)). אנו מעמידים אפוא את הקנס על סך של 25,000 ש"ח, או 6 חודשי מאסר תמורתו.

7. בכפוף להפחתת הקנס האמורה, אנו דוחים את הערעור.

ניתן היום, י"ח באדר א' התשע"ד (18.2.2014).

שופט

שופט

שופט
